

Socialdepartementet

Mälardalens universitet: Remissvar slutbetänkande (SOU 2022:6) Hälso- och sjukvårdens beredskap - struktur för ökad förmåga

Biträdande rektor Lena Gumaelius beslutar att lämna yttrande på remiss från Socialdepartementet, SOU 2022:6 Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga.

Yttrandet har beretts av Sofia Norling, säkerhetsstrateg, ledningskansliet, Tanja Dunerbrandt, universitetsadjunkt medicinsk vetenskap HVV och Ylva Blauberg, administrativ chef HVV.

Forskning, utbildning och övning för hälso- och sjukvårdens beredskap är områden som har relevans och direkt eller indirekt påverkar Mälardalens universitet (MDU) som lärosäte. Detta genom det ansvar som åligger en statlig myndighet, som ska kunna bedriva verksamhet även i händelse av kris eller höjd beredskap, men särskilt genom att bedriva utbildning av exempelvis sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor vars yrkesfunktioner kräver kompetens inom krisberedskap och katastrofmedicin. Därför vill vi som lärosäte framhålla vikten av att involvera lärosäten i planeringen av utbildning, samt i tydliggörandet av hur utbildning av sjuksköterskor och andra vårdprofessioner ska prioriteras vid höjd beredskap i relation till att kompetensförsörja hälso- och sjukvård i regional och kommunal verksamhet på kort och lång sikt.

8.3.2 Beredskapskontrakt

MDU instämmer i förslaget om beredskapskontrakt, men anser att det behöver förtydligas hur personal vid lärosäten ska hanteras i detta. Vid lärosätena finns ett flertal adjunkter och lektorer som har utbildningar inom hälso- och sjukvård

och som skulle kunna utgöra en resurs för sjukvården i händelse av höjd beredskap. Men om lärosätets personal ska stärka annan verksamhet, kommer det att påverka lärosätets möjlighet att genomföra utbildning. Det behöver klargöras om sådan personal ska inkluderas i beredskapskontrakt och utgöra en resurs för sjukvården eller om de ska fortsätta bedriva utbildning vid t ex sjuksköterskeprogram även vid höjd beredskap för att tillse behov av kompetensförsörjning. Frågeställningen framkom i samband med Covid19-pandemin och där gavs tydligt direktiv om att prioritera fortsatt utbildning.

9 Forskning, utbildning och övning

MDU instämmer i förslaget om en nationellt sammanhållen plan för utbildning och övning som stödjer kommuner, regioner och andra vårdgivare i den utbildning som behövs för att klara hälso- och sjukvårdens uppgifter vid händelser med många svårt skadade eller sjuka och vid katastrofsituationer. Även att kommunernas ansvar och åtaganden behöver förtydligas.

9.2 Nationellt samordnat utbildnings- och övningsmaterial i katastrofmedicin och krisberedskap behöver tas fram och förvaltas

MDU instämmer i förslaget om behov av samlad, lättillgänglig och kvalitetssäkrad information om katastrofmedicinsk beredskap, krisberedskap och totalförsvar inom hälso- och sjukvården inkluderande regelverk, lagstiftning, handböcker eller utbildnings- och övningsmaterial för hälso- och sjukvården. Detta material vore till nytta i utbildnings-sammanhang.

9.2.2 Ansvaret för att ta fram utbildningar och övningar behöver tydliggöras.

MDU instämmer i förslaget om att ansvaret för att ta fram utbildningar och övningar och dess genomförande behöver förtydligas.

MDU föreslår att den sammanhållna planen för utbildning och övning för kommuner och regioner utformas i samarbete med lärosäten. Detta för att säkerställa att den obligatoriska utbildning som ska ingå i professionsutbildningarna inom krisberedskap, katastrofmedicin och kristöd på ett relevant sätt förbereder inför yrkesfunktionen och senare kan kompletteras och övas i de olika verksamheterna.

MDU föreslår att lärosätena ges möjlighet till samverkan med Socialstyrelsen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att utforma utbildningsinsatser som behövs, förutom det som ingår i grundutbildningarna. Lärosätena har en viktig roll i att bidra till fördjupad forskningsbaserad och formaliserad utbildning/kurser. Dyliga kurser bidrar till att utbilda utbildare, som i sin tur anordnar utbildningar och övningar i verksamheterna.

MDU föreslår att även lärosäten kan ingå som samverkande partners i samband med övningar i katastrofmedicin, krisberedskap och totalförsvar. Detta vore lärorikt för studenter och undervisande lärare.

9.3 Katastrofmedicin ska ingå i hälso- och sjukvårdspersonalens grundutbildning

MDU instämmer i förslaget att katastrofmedicin och krisberedskap ska införas som ett examensmål i grundutbildningen för läkare och sjuksköterskor genom en ändring i högskoleförordningens examensbeskrivningar för dessa professioner. Examensmålet bör dock formuleras utifrån "Kunskap och förståelse" istället för "Färdighet och förmåga".

MDU föreslår att anpassade examensmål införs för samtliga specialist-sjuksköterske- och barnmorskeprogram, eftersom även dessa professioner behöver inneha kompetenser i en krissituation. All vårdpersonal kan behöva vara verksamma inom andra områden än den egna specialiteten eller under förändrade omständigheter. Det finns andra även yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården såsom undersköterskor och biomedicinska analytiker, som behöver erbjudas utbildning i olika former. All hälso- och sjukvårdspersonal som möter patienter och närstående behöver också inneha minst grundkunskaper avseende krisstöd.

MDU instämmer inte i förslaget att inskränka lärosätenas frihet att styra över kursplaner (s 1002). Styrningen via nya examensmål i högskoleförordningens bilaga 2 är bindande och tillräcklig.

9.4 Forskning och kunskapscentrum

MDU instämmer i förslaget om särskilda forskningsanslag för katastrofmedicin och krisberedskap. Lärosätena har en viktig roll i att bedriva forskning och omsätta forsknings-resultaten till samhällsnytta. Utlysningar bör ske på sedvanligt sätt genom statliga forskningsfinansiärer.

10 Smittskydd och hälsohot

MDU föreslår att lärosäten ges direktiv om inriktning av insatser för att tillvarata erfarenheter och resultat av utredningar som gjorts efter Covid19-pandemin. Detta med syftet att kunna svara an mot utbildningsinsatser som kan behöva förstärkas eller införas i professionsutbildningarna. Det gäller till exempel områden som infektionssjukdomar, smittskydd och vårdhygien. Detsamma gäller för globala hälsohot och konsekvenser av klimatförändringar.